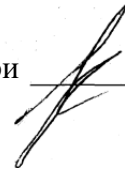

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Затверджено

на засіданні кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач кафедри

Олена КВАС

Силабус з навчальної дисципліни
«Педагогіка вищої школи»,
що викладається в межах
ОНП «Теоретична фізика та астрофізика»,
ОНП «Експериментальна фізика»,
ОНП «Квантові комп'ютери та квантове програмування»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 104 Фізика та астрономія

Львів 2023 р.

Назва дисципліни	Педагогіка вищої школи
Адреса ви дисципліни	вул. Туган-Барановського, 7, Львів, 79005
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	факультет педагогічної освіти, кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 Природничі науки, спеціальність 104 Фізика та астрономія
Викладачі дисципліни	доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, канд. пед. наук, доцент Мицишин Ірина Ярославівна
Контактна інформація викладачів	iryna.myshchyshyn@lnu.edu.ua
Консультації з дисципліни відбуваються	середа, 12:00–13:00 год. В очному та он-лайн режимі за допомогою Skype, Teams, Zoom або подібних ресурсів. Для погодження часу додаткових он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/pedahohika-vyschoji-shkoly-8
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Педагогіка вищої школи» є нормативною дисципліною для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 104 Фізика та астрономія, яка викладається в 1 семестрі в обсязі 3,5 кредитів (за Європейською кредитно-трансферною системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Курс розроблений для студентів освітнього ступеня магістр фізичного факультету, спеціальності 104 Фізика та астрономія. Викладання курсу спрямоване на набуття студентами ґрунтовних знань та умінь, необхідних для організації продуктивної педагогічної взаємодії викладача і студентів в умовах закладу вищої освіти. У курсі представлено огляд теоретичних основ педагогіки вищої школи та створено умови для набуття студентами практичних умінь організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, формування стратегії розвитку викладацької майстерності. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Сучасний простір вищої освіти. 2. Дидактика вищої школи. 3. Психолого-педагогічна взаємодія викладача і студента. У першому модулі розглянуто еволюцію розвитку систем вищої освіти в світовому та вітчизняному контексті, тенденції сучасних реформувань і викликів освітнього простору вищої освіти, питання наукометрії, рейтингування закладів вищої освіти. У другому модулі зосереджено увагу на аналізі дидактичних підходів, методів, форм, прийомів, принципів, які застосовують в освітньому процесі сучасних закладів вищої освіти. Конкретизовано специфіку здійснення контролю успішності студентів, умов формування навчальної мотивації, стимулювання самостійної роботи та наукової діяльності. У третьому модулі означено умови та прийоми налагодження продуктивної психолого-педагогічної взаємодії викладача зі студентами, засади успішної комунікації, шляхи формування психологічно комфортного середовища студентської групи, напрями роботи її наставника. Акцентовано увагу на феномені розвитку педагогічної майстерності

	викладача вищої школи, а також можливих деструктивних явищах в його професійному становленні.
Мета та цілі дисципліни	<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» є вироблення студентами особистісної концепції педагогічної діяльності у закладі вищої освіти, що є основою педагогічних знань та умінь.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Педагогіка вищої школи» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • формування у студентів знань головних положень сучасної філософії освіти; • формування знань, умінь та навиків організації освітнього процесу у вищій школі; • набуття студентами умінь аналізу освітніх ситуацій у вищій школі та прийняття педагогічно доцільних рішень; • формування у студентів особистісного ставлення до гуманістичних цінностей викладача вищої школи та концептуального бачення власної викладацької діяльності.
Література для вивчення дисципліни курсу	<p style="text-align: center;">Базова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дидактика вищої школи: навч. посібник / О. О. Біляковська, І.Я. Мицишин, С.Б. Цюра. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 2. Барановська Л.В. Педагогіка та психологія вищої: школи: навч. посб. / Л.В.Барановська. Київ : НАУ, 2015. 240 с. 3. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник. / Уклад. А.В. Лисенко. Полтава : ПолтНТУ, 2018. 102 с. http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/5297/1/posibnukfinalredaktor.pdf 4. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 472 с. 5. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В.А. Гладуш, Г.І. Лисенко. Донецьк : Акцент ПП, 2014. 416 с. 6. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. — 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf 7. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид. 2-ге, допов. Київ: Академвидав, 2018. 456 с. <p style="text-align: center;">Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Зайченко І., Теслюк В., Каленський А. Основи педагогічної майстерності та етики викладача вищої школи: підручник. Київ : Ліра-К, 2018. 484 с. 9. Закон України «Про вищу освіту» http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakonukrayiny-pro-vyschu-osvitu 10. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с. 11. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с. 12. Інноваційні освітні технології: навчально-методичний посібник / упорядник Л.М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 172 с. 13. Європейський простір вищої освіти: параметри якості та експертизи: навчальний посібник / Укладачі: Батечко Н. Г., Бульвінська О. І., Локшина О. І., Мосьпан Н. В., Проценко О. Б., Сисоєва С. О., Соколова І. В.; За ред. Сисоєвої С. О. Київ, 2020. 152с. URL: https://www.researchgate.net/publication/347524438_Evropejskij_prostir_visoi_osviti_parametri_akosti_ta_ekspertiz 14. Мицишин І. Я. Професійне вигорання менеджерів освітньої сфери: аналіз причин виникнення, шляхів запобігання й подолання. <i>Вісник Львівського</i>

	<p><i>університету. Серія педагогічна. 2019. Вип. 34. С. 163–170.</i></p> <p>15. Мицишин І.Я. Студент як суб'єкт педагогічної взаємодії у вищій школі. Навч.-метод. матеріали до вивчення теми “Суб’єкти педагогічної взаємодії у вищій школі” з курсу “Педагогіка вищої школи”. Львів, 2007. 56 с.</p> <p>16. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf</p>
Тривалість курсу	Один семестр
Обсяг курсу	105 годин аудиторних занять. З них 16 години — лекцій, 16 годин — практичних занять та 73 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	У результаті вивчення курсу студенти зможуть досягти <i>формування таких загальних (ЗК), спеціальних компетентностей (СК) та результатів навчання (РН):</i> ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. СК03. Здатність презентувати результати проведених досліджень, а також сучасні концепції у фізиці та/або астрономії фахівцям і нефайхівцям. СК07. Здатність організовувати освітній процес та проводити практичні та лабораторні заняття з фізичних та/або астрономічних навчальних дисциплін в закладах вищої освіти. РН14. Розробляти та викладати фізичні та/або астрономічні навчальні дисципліни в закладах вищої, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної), загальної середньої та позашкільної освіти, застосовувати сучасні освітні технології та методики, здійснювати необхідну консультативну методичну підтримку здобувачів освіти.
Ключові слова	Педагогіка вищої школи, заклад вищої освіти, система вищої освіти, освітній процес у закладі вищої освіти, дидактика вищої школи, освітній простір закладу вищої освіти, викладач закладу вищої освіти.
Формат курсу	Очний/дистанційний
Теми	Наведено у табл. 1
Підсумковий контроль, форма	Залік у кінці семестру, за результатами поточної успішності.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань дисциплін, які вивчалися на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: психологія, педагогіка, філософія, історія.
Навчальні методи та техніки, які будуть використані під час викладання	лекції, мультимедійні презентації, ілюстрування, демонстрування, дискусія, пояснення, евристична бесіда, стимулювання пізнавального інтересу, мотивування, розв’язування педагогічних задач і ситуацій, інтерактивні методи, робота в групах, методи контролю і самоконтролю: тестування, усне і письмове опитування, письмове виконання завдань для самостійної роботи
Необхідне обладнання	персональний комп’ютер із програмним забезпеченням, проєктор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: <ul style="list-style-type: none"> • робота на практично-семінарських заняттях; максимальна кількість — 48 балів; 48% семестрової оцінки; • контрольні заміри (модульні контрольні роботи): максимальна кількість — 40 балів; 40% семестрової оцінки;

	<p>• завдання для самостійної роботи — 12 балів; 12% семестрової оцінки (2 роботи по 6 балів).</p> <p>Робота на семінарських заняттях 48 балів (передбачено 8 занять, на одному занятті максимально студент може отримати 6 балів).</p> <p>Модульні контрольні роботи — три по 10, 16 і 14 балів відповідно.</p> <p>Критерії оцінювання усних відповідей:</p> <p>6 б. — відповідь вирізняється повнотою, системністю й конкретністю розуміння, студент виявляє власне ставлення й готовність до творчого застосування наукового матеріалу.</p> <p>5 б. — змістовна, логічна відповідь, наявність аргументованих суджень, власних прикладів.</p> <p>4 б. — змістовна логічна відповідь, студент виявляє розуміння тематичних положень і зв'язків між ними, наводить типові приклади, допускає не суттєві помилки.</p> <p>3 б. — студент демонструє розуміння основних теоретичних положень, допускає помилки, відчуває труднощі в пошуку прикладів чи аргументів.</p> <p>2 б. — студент виявляє неточності у розумінні основних положень, відповідь носить фрагментарний характер.</p> <p>1 б. — студент володіє фрагментарними уявленнями щодо основних положень теми.</p> <p><i>завдань для самостійної роботи:</i></p> <p>1–3 б. — змістовність, логічність, аргументованість представлених міркувань, наявність авторських суджень;</p> <p>1–3 б. — повнота висвітлення питання.</p> <p>Оцінка «0 балів» виставляється, якщо усної відповіді немає або завдання для самостійної роботи не виконане.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані за роботу на практично-семінарських заняттях, проміжному модульному контролю, (тестуванні). При цьому обов'язково враховуються активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання та ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Забороняється плагіат, пропуски навчальних занять без поважних причин. Письмове виконання завдань для самостійної роботи передбачене у межах практично-семінарських занять, що унеможливорює порушення норм академічної етики. За умови виконання письмових робіт в позааудиторний час їх автентичність перевіряється на плагіат відповідним програмним ресурсом.</p>
<p>Питання на контрольні роботи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Педагогіка вищої школи як галузь педагогічної науки. 2. Основні завдання педагогіки вищої школи на сучасному етапі. 3. Категоріальний апарат педагогіки вищої школи. 4. Вища освіта в системі освіти України. 5. Передумови виникнення і розвиток перших європейських університетів. 6. Острозька колегія — провісник української школи вищого типу. 7. Києво-Могилянська Академія — центр вищої освіти і культури XVII–XVIII ст. 8. Львівський університет: передумови заснування, історичні віхи розвитку. 9. Поняття про систему освіти, основні принципи її побудови. Основні ланки сучасної системи освіти. 10. Закон України Про вищу освіту. Освітні рівні вищої освіти. 11. Головні цілі Болонського процесу. Система трансферу кредитів. 12. Характеристика вищої освіти країни (на вибір студента).

	<ol style="list-style-type: none"> 13. Кількісні та якісні критерії оцінки наукової діяльності сучасного науковця. 14. Індекс цитування, імпакт-фактор журналу, індекс Гірша. 15. Наукометричні бази та пошукові платформи: SCOPUS, Web of Science, Google Scholar. 16. Формування змісту освіти сучасної вищої школи. 17. Основні елементи змісту освіти та нормативні документи. 18. Дидактичні принципи в освітньому процесі вищої школи. 19. Мотивація навчання студентської молоді. 20. Причини неуспішності студентів. 21. Лекція як провідна форма організації навчання у вищій школі: їх типи, структура. 22. Загальні підходи щодо підготовки лекційних курсів. 23. Допоміжні форми організації навчання: семінари, консультації, лабораторні роботи та ін. 24. Дистанційне навчання: переваги і недоліки. 25. Он-лайн навчальні платформи. 26. Самостійна робота студентів як основна форма організації навчання у вищій школі. 27. Психосоціальний розвиток в юнацькому віці. Статуси та кризи ідентичності. 28. Адаптація студента до умов навчання у вищій школі. 29. Особливості професійного самовизначення в юнацькому віці. 30. Характеристика студентської групи: типи зв'язків, емоційний статус учасника групи. 31. Рольова структура, етапи входження в групу студентів. 32. Механізми групової динаміки. 33. Закони розвитку студентської групи. 34. Специфіка формування студентського колективу. 35. Типи лідерів. Формальне та неформальне лідерство. 36. Критерії майстерності педагога. 37. Загальна характеристика складових елементів педагогічної майстерності викладача вищої школи. 38. Поняття про професійні кризи. Чинники, що негативно впливають на професійний та особистісний розвиток викладача вищої школи. 39. Синдром професійного вигорання: основні симптоми та компоненти. 40. Фактори та фази професійного вигорання. 41. Професійні деструкції. 42. Умови ефективної профілактики синдрому професійного вигорання.
Опитування	Анкетування з метою оцінювання якості курсу буде здійснено після завершення курсу.

Схема курсу «Педагогіка вищої школи»

Тижні	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Література	Завдання	Термін виконання
1. Сучасний простір вищої освіти					
1–2	Тема 1. Становлення вищої школи в Україні та за кордоном.	Лекції — 2 год, семінар. заняття — 2 год, сам. роб. — 9 год	3, 4, 5, 7, 10, 11	<ul style="list-style-type: none"> • опрацювати рекомендовану літературу, • засвоїти основні поняття теми: «система вищої освіти», освітня політика, освітній простір, • з'ясувати тенденції становлення та розвитку вищої освіти в Україні та зарубіжних країнах, з'ясувати історичні передумови, • визначити стратегічні завдання вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства, • проаналізувати ідею «смерті університетів», обґрунтувати своє бачення перспектив вищої освіти. 	2 тижні
3–4	Тема 2. Реформаційні процеси у вищій школі України та зарубіжних країн.	Лекції — 2 год, практ. заняття — 2 год, (контр. роб. – 0,5 год.) сам. роб. — 9 год	4, 6, 7, 9, 13, 16	<ul style="list-style-type: none"> • опрацювати рекомендовану літературу, • засвоїти основні поняття теми «освітня реформа», «стратегії освітніх змін». • опрацювати Закон України Про вищу освіту, визначити ключові характеристики • проаналізувати стратегії реформування вищої освіти в закордонних країнах, окреслити спільні та відмінні риси, • порівняти тенденції реформування систем вищої освіти України та зарубіжної країни, • визначити перспективи розвитку вищої освіти в Україні. 	2 тижні
2. Дидактика вищої школи.					
5–6	Тема 3. Дидактичний процес у вищій школі.	Лекції — 2 год, практ. заняття — 2 год, сам. роб. — 9 год	1, 4, 7, 10, 11, 12	<ul style="list-style-type: none"> • опрацювати рекомендовану літературу, • засвоїти базові питання дидактики вищої школи; • проаналізувати зміст освіти своєї спеціальності, виділити цикли фундаментальних, суспільно-гуманітарних, професійно-орієнтованих та дисциплін спеціалізації. 	2 тижні

Тижні	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Література	Завдання	Термін виконання
				<ul style="list-style-type: none"> оформити власний перелік дисциплін базового та вибіркового компонентів своєї спеціальності, освітніх ступенів бакалавр і магістр. проаналізувати основні чинники формування змісту освіти сучасної вищої школи. 	
7–8	Тема 4. Форми організації навчання у вищій школі.	Лекції — 4 год, практич. заняття — 4 год, сам. роб. — 9 год	1, 4, 7, 10,11,12	<ul style="list-style-type: none"> засвоїти основні поняття теми: форми організації навчання, технології навчання, форми здобуття освіти та ін. опрацювати рекомендовану літературу, простежити еволюцію розвитку різних форм організації навчання у вищій школі; проаналізувати прогресивний закордонний досвід організації та контролю самостійної роботи студентів. підготувати план-конспект лекції та семінарського заняття зі своєї спеціальності (зразки) https://bit.ly/2ZJNlHh, https://bit.ly/35JSOSd/. розробити схему організації та проведення навчального заняття (екскурсії, конференції, ділової гри та ін.) за спеціальністю. 	2 тижні
9–10	Тема 5. Інноваційні підходи до організації навчання у вищій школі	Лекції — 2 год, практич. заняття — 2 год, (контр. роб. – 0,5 год.) сам. роб. — 10 год	1, 4, 7, 10,11,12	<ul style="list-style-type: none"> опрацювати рекомендовану літературу, описати зарубіжний досвід використання різних форм організації навчання у вищій школі, описати сучасні освітні інновації у вищій школі; пояснити принципи побудови он-лайн освітніх платформ, описати систему мікронавчання, адаптивного навчання в умовах вищої школи, запропонувати шляхи вдосконалення дидактичного процесу в просторі вищої освіти. 	2 тижні

Тижні	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Література	Завдання	Термін виконання
3. Психолого-педагогічна взаємодія викладача і студента.					
11–12	Тема 6. Студент як суб'єкт педагогічної взаємодії у вищій школі.	Лекції — 2 год, практ. заняття — 2 год, сам. роб. — 9 год	2, 4, 5, 7, 15	<ul style="list-style-type: none"> •опрацювати рекомендовану літературу, •засвоїти основні питання теми: психологічні особливості, вікова періодизація, вікові кризи, ідентичність. •проаналізувати чинники й типи ідентичності, характерні для студентського віку, •описати своє бачення власного статусу ідентичності й можливості його врахування для побудови успішної стратегії здобуття освіти, •описати особливості перебігу процесу професійного самовизначення та криз ідентичності в юнацькому віці, спираючись на власний досвід. 	2 тижні
13–14	Тема 7. Виховний процес у вищій школі. Виховне середовище студентської групи	Лекції — 2 год, практ. заняття — 2 год, сам. роб. — 9 год	3, 4, 7, 10,11	<ul style="list-style-type: none"> •опрацювати рекомендовану літературу, •засвоїти основні питання теми: виховний процес у просторі закладу вищої освіти, студентська група як виховне середовище, типи груп, характеристики групи; •проаналізувати теорії розвитку лідерства, визначити умови розвитку лідера студентської групи, •охарактеризувати основні етапи формування колективу студентської групи, визначити способи впливу та роль наставника. •визначити шляхи та механізми ефективного впливу на студентську спільноту, роль студентських організацій, органів самоврядування. 	2 тижні
15–16	Тема 8. Педагогічна майстерність і професійне вигоряння викладача вищої школи	Лекції — 2 год, практ. заняття — 2 год, (контр. роб. – 0,5 год.) сам. роб. — 9 год	2, 4, 7, 8, 14	<ul style="list-style-type: none"> •опрацювати рекомендовану літературу, •засвоїти основні питання теми: педагогічна майстерність, критерії педагогічної майстерності, професійні кризи, професійні деструкції, професійне вигоряння •описати основні складові 	2 тижні

Тижні	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Література	Завдання	Термін виконання
				<p>педагогічної майстерності викладача вищої школи,</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначити портрет викладача-майстра, апелюючи до власного досвіду, • з'ясувати правила налагодження ефективної комунікативної взаємодії викладача із студентами, • простежити передумови виникнення професійних деструкцій у викладача вищої школи, • проаналізувати суть явища професійного вигорання, спираючись на власний досвід, вказавши основні форми його прояву, запропонувати умови запобігання. 	